

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 10.10.2007
KOM(2007) 575 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Integruota jūrų politika Europos Sąjungai

{KOM(2007) 574 galutinis}
{SEK(2007) 1278}
{SEK(2007) 1279}
{SEK(2007) 1280}
{SEK(2007) 1283}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Integruota jūrų politika Europos Sąjungai

1. SANTRAUKA

Jūros yra Europos gyvybės šaltinis. Europos jūrų erdvės ir pakrantės yra jos gerovės ir klestėjimo pagrindas: jos yra Europos prekybos keliai, reguliuoja klimatą, yra maisto, energijos bei išteklių šaltiniai, taip pat mėgstama Europos piliečių vieta gyventi ir ilsėtis.

Dabar mūsų sąveika su jūromis yra intensyvesnė, įvairesnė ir suteikia Europai daugiau vertės nei bet kada anksčiau. Tačiau ryškėja įtampa. Mes esame savo santykio su jūromis kryžkelėje.

Viena vertus, technologijos ir žinios mums padeda iš jūros išgauti vis daugiau vertingų dalykų, ir vis daugiau žmonių plūsta į Europos pakrantes jais pasinaudoti. Kita vertus, dėl bendro tokios veiklos rezultato kyla naudojimo konfliktas ir blogėja jūrų aplinka, nuo kurios priklauso visa kita.

Europa privalo reaguoti į šią problemą. Ji yra ypač opi sparčios globalizacijos ir klimato pokyčių kontekste.

Europos Komisija tai pripažino ir pradėjo išsamiai konsultuotis bei analizuoti, koks yra Europos santykis su jūra¹. Ji paskatino reaguoti daugybę suinteresuotųjų šalių, o tai aiškiai parodo didelį jūrų potencialą ir atskleidžia problemos mastą, jei šį potencialą norime išnaudoti tausiai. Komisija taip pat pateikė gausybę idėjų, kaip Europa galėtų bendrai spręsti šią problemą.

Remdamasi šiuo vertingu įnašu, Komisija siūlo integruotą jūrų politiką Europos Sąjungai, kuri būtų paremta aiškiu pripažinimu, kad visi Europos vandenynų ir jūrų klausimai yra tarpusavyje susiję ir kad su jūra susijusios strategijos turi būti kuriamos bendrai, jeigu norime pasiekti pageidaujamų rezultatų.

Tokį integruotą, įvairius sektorius apjungiantį metodą tvirtai remia visos suinteresuotosios šalys. Kad būtų galima jį įgyvendinti, prireiks sustiprinti bendradarbiavimą ir veiksmingai suderinti visas su jūra susijusias strategijas skirtingais sprendimų priėmimo lygmenimis.

Integruota jūrų politika padidins Europos galimybes sprendžiant globalizacijos ir konkurencingumo, klimato pokyčių, jūrų aplinkos blogėjimo, jūrų saugos ir saugumo, energijos saugumo bei tvarumo problemas. Ji turi būti pagrįsta pasiekimais jūrų mokslinių tyrimų, technologijų ir naujovių srityse, taip pat Lisabonos strategija augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti bei Geteborgo tvaraus vystymosi strategija.

Integruota ES jūrų politika padės įgyvendinti šiuos tikslus:

---

¹ Žr. Konsultavimosi proceso ataskaitą COM (2007) 574 galutinis. Taip pat žr.: Žalioji knyga dėl Europos Sąjungos būsimos jūrų politikos: Europos vandenynų ir jūrų vizija, COM(2006) 275.

- **Pakeisti politikos kūrimo ir sprendimų priėmimo metodus.** Pagal sektorius suskirstytas politikos kūrimas ir sprendimų priėmimas jau nėra tinkamas nei vienu lygmeniu. Reikia suprasti bendrus veiksmus ir į juos atsižvelgti, sukurti bendras priemones, nustatyti sąveikos taškus ir juos išnaudoti, vengti konfliktų arba juos spręsti.
- **Parengti ir pateikti darbo programą.** Atskirų sektorių politikos veiksmai turi būti suvienyti nuoseklios politikos. Prie šio komunikato pridėtame Veiksmų plane aiškiai matosi darbų, kuriuos reikia atlikti, įvairovė ir svarba. Ypatingai svarbūs šie projektai:
  - Europos jūrų transporto erdvė be kliūčių;
  - Europos jūrų mokslinių tyrimų strategija;
  - integruotos nacionalinės jūrų politikos, kurias turi suformuoti valstybės narės;
  - Europos jūrų priežiūros tinklas;
  - valstybių narių jūrų erdvės planavimo veiksmų planas;
  - klimato pokyčių padarinių pakrančių regionuose mažinimo strategija;
  - laivų išmetamų CO₂ dujų ir taršos mažinimas;
  - neteisėtos žvejybos ir žalingos žvejybos dugniniais tralais nutraukimas;
  - Europos jūrų sektoriaus klasterių tinklas;
  - laivybos ir žvejybos sektoriams taikomų ES darbo teisės išimčių peržiūra.

Šiame komunikate pateikiamas valdymo sistemos bei tarpsektorinių priemonių, kurios būtinos integruotai ES jūrų politikai, sukūrimo pagrindas ir išdėstomi pagrindiniai veiksmai, kuriuos Komisija įgyvendins vykdydama šį įgaliojimą. Vykdam šiuos veiksmus bus vadovaujama subsidiarumo ir konkurencingumo principais, ekosistemos metodu ir bendradarbiaujama su suinteresuotosiomis šalimis.

2. APLINKYBĖS

Europa turi 70 000 km pakrančių šalia dviejų vandenynų ir keturių jūrų: Atlanto ir Arkties vandenynų, Baltijos, Šiaurės, Viduržemio ir Juodosios jūrų. ES pajūrio regionai sudaro apie 40 % ES BVP ir gyventojų.

Todėl Europos gerovė yra neatsiejama nuo jūrų. Laivų statyba ir laivyba, uostai ir žuvininkystė išlieka pagrindinės veiklos jūroje šakos, tačiau iš atviros jūros energetikos (įskaitant naftą, dujas ir atsinaujinančius išteklius), pakrančių bei jūrų turizmo taip pat gaunamos didelės pajamos. Dėl jūrų uostų ir laivybos Europa daug naudos gauna iš spartaus tarptautinės prekybos augimo ir užima pirmaujančią vietą pasaulinėje ekonomikoje, o mineralinių išteklių naudojimas, akvakultūra, „mėlynoji“ biotechnologija ir sparčiai besivystančios povandeninės technologijos atveria vis didesnes verslo galimybes. Lygiai tokie pat svarbūs jūros teikiami poilsio, estetikos ir kultūros privalumai ir jūrų ekosistemų paslaugos.

Kad šios pramonės šakos būtų konkurencingos, būtina užtikrinti, kad jūrų aplinka būtų naudojama tausiai. Dėl didėjančio pakrančių pažeidžiamumo, vis intensyviau naudojamų pakrančių vandenų, esminio vandenynų vaidmens klimato sistemoje ir nuolatinio jūrų aplinkos blogėjimo būtina vandenynams ir jūroms skirti didesnę dėmesį.

Šiandien daugelis pripažįsta, kad vandenynų tvarumas yra pagrindinė viso pasaulio problema, glaudžiai susijusi su klimato pokyčiais.

Dėl stiprėjančios konkurencijos dėl jūrų erdvės ir didėjančio žmogaus veiklos poveikio jūrų ekosistemoms dabartinis fragmentiškas su jūrų klausimais susijusių sprendimų priėmimas neveiksmingas ir todėl reikalingas naujas bendresnis ir labiau integruotas metodas. Pavyzdžiui, jūrų transporto, žuvininkystės, energetikos, jūrų priežiūros ir kontrolės, turizmo, jūrų aplinkos ir jūrų mokslinių tyrimų strategijos per ilgai buvo rengiamos atskirai ir kartais tapdavo neveiksmingumo, nenuoseklumo ir naudojimo konfliktų priežastimi.

Remdamasi tokiu problemos pripažinimu Komisija kuria integruotos jūrų politikos, sujungiančios visus mūsų santykio su vandenynais ir jūromis aspektus, viziją. Šis pažangus ir visapusiškas metodas padės sukurti nuoseklų politikos pagrindą, pagal kurį bus įmanoma optimaliai ir tausojant aplinką vykdyti su jūromis susijusią veiklą.

3. JŪRŲ POLITIKOS VALDYMO SISTEMA IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Integruotai jūrų politikai įgyvendinti reikalinga valdymo sistema, kurioje integravimo principas taikomas kiekvienu lygmeniu, o taip pat horizontalios ir vertikalios politikos įgyvendinimo priemonės. Taip pat, atsižvelgiant į parengiamųjų veiksmų rezultatus, reikės sukurti tvirtą finansinį pagrindą.

3.1. Integravimo principo taikymas jūrų valdyme

Komisija įsteigė specialiąją jūrų politikos grupę, kurios užduotis – analizuoti su jūromis susijusius klausimus ir jiems poveikio turinčias politikos sritis, derinti skirtingų sektorių politiką, užtikrinant, kad būtų atsižvelgta į jų tarpusavio sąsajas, bei vadovauti rengiant vertikalias politikos įgyvendinimo priemones. Ji taip pat pradėjo burti ES agentūras, vykdančias su jūromis susijusias funkcijas, kad užtikrintų jų bendrą įnašą rengiant šią jūrų politiką.

Formuodama jūrų politiką, Komisija jau nuo pradinių etapų vadovausis geresnio reglamentavimo principais: nustatant pagrindines su jūromis susijusias iniciatyvas metiniuose planavimo ir programavimo dokumentuose, konsultuojantis su pilietine visuomene ir suinteresuotosiomis šalimis, poveikio vertinimu ir steigiant tarnybų darbo grupes bus galima geriau užtikrinti, kad Komisija galės parengti ir pateikti visiškai integruotus pasiūlymus.

Prašoma, kad ir kitos ES įstaigos ir asmenys ieškotų būdų, kaip integruotą metodą kuo geriau ir sistemingai pritaikyti jūrų politikos reikaluose. Kai kurios valstybės narės formuodamos savo jūrų politiką pradėjo kurti koordinavimo mechanizmus. Valdymo procese turėtų dalyvauti visos suinteresuotosios šalys, todėl prašoma, kad jos ir toliau atkreiptų Komisijos dėmesį į ES teisės aktus, kurie jų nuomone nėra veiksmingi įgyvendinant integruotos jūrų politikos tikslus.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

- kreipsis į valstybes nares su prašymu formuoti integruotas nacionalines jūrų politikas artimai bendradarbiaujant su suinteresuotosiomis šalimis, ypač pakrančių regionais;
- 2008 metais pasiūlys integruotų nacionalinių jūrų politikų formavimo gaires ir nuo 2009 metų kasmet teiks ES ir valstybių narių atitinkamų veiksmų ataskaitas;
- suformuos konsultavimosi su suinteresuotosiomis šalimis struktūrą, kuri padės toliau formuoti jūrų politiką ir leis dalytis geriausios praktikos patirtimi.

3.2. Integruotos jūrų politikos formavimo priemonės

Integruotai su jūromis susijusių reikalų valdymo sistemai reikalingos horizontalios planavimo priemonės, bendros visų su jūra susijusių sektorių politikai ir remiančios politikos formavimą apjungiant sektorius. Svarbiausios yra šios trys priemonės: jūrų priežiūra, nes tai būtina, norint užtikrinti jūrų erdvės naudojimo saugą ir patikimumą; jūrų erdvės planavimas, nes tai yra pagrindinė planavimo priemonė priimant tausumo principu pagrįstus sprendimus; išsamus ir prieinamas duomenų ir informacijos šaltinis.

3.2.1. Europos jūrų priežiūros tinklas

Jūrų priežiūra yra ypatingai svarbi norint užtikrinti saugų jūrų naudojimą ir Europos jūrų sienų saugumą. Svarbu yra tobulinti bei optimizuoti jūrų priežiūros veiksmus ir bendradarbiauti Europos lygmeniu, kad Europa galėtų įveikti su laivybos sauga, jūrų tarša, teisėsauga ir bendru saugumu susijusius iššūkius ir grėsmę.

Priežiūros veiksmus vykdo valstybės narės, tačiau didžioji dalis jų veiksmų ir grėsmių, su kuriomis jos susiduria, yra tarptautinio pobūdžio. Daugelyje valstybių narių už priežiūros veiksmus žuvininkystės, aplinkos, jūrų kontrolės ar imigracijos srityse yra atsakingos keletas skirtingų agentūrų, kurios veikia viena nuo kitos nepriklausomai. Dažnai dėl to turimi menki resursai išnaudojami neoptimaliai.

Todėl Komisija ragina labiau koordinuoti jūrų priežiūrą, valstybėms narėms aktyviau bendradarbiaujant su savo ir kitų šalių pakrančių apsaugos tarnybomis bei kitomis atitinkamomis agentūromis.

Palaipsniui sukurtas Europos pakrančių ir atviros jūros integruotas laivų padėties nustatymo ir e. navigacijos tinklas, įskaitant palydovinę stebėseną bei tolimojo identifikavimo ir sekimo sistemas (angl. LRIT), būtų neįkainojama priemonė viešosioms agentūroms.

• Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:

- skatins aktyvesnį valstybių narių pakrančių apsaugos tarnybų ir atitinkamų agentūrų bendradarbiavimą;
- imsis veiksmų, kad stebėjimo sistemoje būtų daugiau sąveikos, siekiant sujungti esamas stebėsenos ir sekimo sistemas, naudojamas jūrų saugai ir saugumui užtikrinti, jūrų aplinkai saugoti, žvejybai kontroliuoti, išorinėms

sienoms kontroliuoti ir kitokiai teisės įgyvendinimo priežiūros veiklai vykdyti.

3.2.2. Jūrų erdvės planavimas ir integruotas pakrančių zonų valdymas (IPZV)

Egzistuojančiose planavimo sistemose daugiausia akcentuojamos sausumos zonos ir dažnai nesprendžiama, kaip pakrančių vystymas gali paveikti jūrą ir atvirkščiai. Mes turime spręsti iššūkius, atsirandančius dėl aktyvesnio ir konkurencingesnio jūros naudojimo, įskaitant jūrų transportą, žvejybą, akvakultūrą, laisvalaikio veiklą, energijos gamybą atviroje jūroje ir kitas jūros dugno išnaudojimo formas.

Todėl jūrų erdvės planavimas yra pagrindinė tvarios jūrų ir pakrančių regionų plėtros bei sveikos Europos jūrų aplinkos atstatymo priemonė.

Pagal ES rekomendaciją² valstybės narės jau pradėjo naudoti IPZV, siekdamos sureguliuoti erdvinį ekonominės veiklos išdėstymą ir sukurti Europos pakrančių vandens erdvinio planavimo sistemas. Abi šios priemonės padeda vykdyti įsipareigojimus pagal Teminę jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo strategiją³ ir padeda veiklos vykdytojams geriau suplanuoti būsimas investicijas. Bus sukurta institucijų, dalyvaujančių jūrų erdviniam planavimui ir IPZV, dalijimosi gerąja patirtimi sistema.

Priimti sprendimus šioje srityje yra valstybių narių kompetencija. Europos lygmeniu būtina laikytis bendrųjų principų ir gairių, siekiant supaprastinti procesą lanksčiu būdu ir užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į regionines jūrų ekosistemas, esančias už valstybinių jūrų sienų.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

- **2008 m. parengs planą, padėsiantį valstybėms narėms vykdyti jūrų erdvės planavimą.**

3.2.3. Duomenys ir informacija

Laisva prieiga prie įvairių su gamta ir žmogaus veikla susijusių duomenų apie vandenynus ir šių duomenų turėjimas yra strateginių jūros politikos sprendimų priėmimo pagrindas. Atsižvelgiant į tai, kad visoje Europoje įvairiems tikslams sukauptas ir saugomas didelis duomenų kiekis, nepaprastai svarbu yra sukurti tinkamą duomenų ir informacijos apie jūras infrastruktūrą.

Šie duomenys turi būti sukaupti išsamioje ir darnioje sistemoje ir būti prieinami kaip geresnio valdymo, pridėtinę vertę turinčių paslaugų plėtimo ir tvarios jūrų plėtros priemonė. Tai – didelis sumanymas su daugeliu aspektų, kurį per penkerius metus reikės suformuoti pagal aiškų ir darnų planą.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

---

² 2002 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl integruoto pakrančių zonų valdymo strategijos įgyvendinimo Europoje (2002/413/EB).

³ Žr. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, nustatančios Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus, pasiūlymą Jūrų strategijos direktyva, COM(2005)505.

- 2008 m. imsis veiksmų, kad sukurtų Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklą⁴ ir paskatintų sukurti valstybių narių vandenų daugiamatį žemėlapi, siekdama supaprastinti prieigą prie vertingų duomenų.

4. INTEGRUOTOS ES JŪRŲ POLITIKOS VEIKSMŲ SRITYS

Visų pirma integruotoje ES jūrų politikoje bus akcentuojami veiksmai šiose penkiose srityse:

4.1. Tausaus vandenynų ir jūrų naudojimo skatinimas

Pirmasis ES integruotos jūrų politikos tikslas yra sukurti optimalias tausaus vandenynų ir jūrų naudojimo sąlygas, suteikiant jūrų sektoriams ir pakrančių regionams galimybę augti.

Daugelyje valstybių narių pastaruoju metu vykstantis jūrų ekonomikos augimas yra spartesnis nei bendras ekonomikos augimas, ypač aktyviai jūros logistika užsiimančiuose regionuose. Nuo 2000 m. žymiai padaugėjo konteinerių pervežimų, ir manoma, kad iki 2020 m. jų padaugės tris kartus. Regionai, kuriuose aktyviai vykdoma veikla kitose sparčiai augančiose rinkose, pvz., laivų įrenginiai, jūros vėjo energija, pramoginis plaukiojimas ir kruizinis plaukiojimas, ir toliau gaus naudos iš tokio augimo. Atsižvelgiant į didelę Europos kompetenciją jūrinių technologijų srityje, taip pat egzistuoja didelis Europos pramonės šakų potencialas kurti pažangiausius su jūra susijusius gaminius, kurie gali atvesti į pasaulines rinkas.

Tačiau didelė potencialo dalis lieka nepanaudota. Labai svarbu yra sukurti modernią strateginę konkurencingos, saugios ir patikimos laivybos, uostų ir su tuo susijusių sektorių viziją, jeigu norime tvaraus su jūra susijusios veiklos augimo, užtikrindami, kad su jūromis susijusi veikla būtų plėtojama nekeliant grėsmės jūrų ekosistemos būklei.

Laivyba yra gyvybiškai svarbi Europos tarptautinei ir vidaus prekybai ir toliau išlieka pagrindine jūrų sektoriaus jėga. Tačiau ši pramonės šaka toliau galės klestėti, tik jeigu Europos Sąjunga toliau dirbs siekdama aukšto jūrų saugos ir saugumo lygio, padėdama apsaugoti žmonių gyvybes ir aplinką bei ragindama veikti tarptautiniu lygmeniu.

Nors laivyba yra vienas didžiausių oro taršos ir CO₂ išmetamųjų dujų šaltinių, ji ir toliau išlieka žymiai veiksmingesnė energijos naudojimo atžvilgiu nei kelių transportas. Dėl šios priežasties ir dėl būtinybės sumažinti sunkvežimių skaičių perpildytuose Europos keliuose integruota jūrų politika stipriai remia sauga ir saugumu pagrįstą laivybą. Dabartinės ES programos (TEN-T ir MARCO POLO) ir toliau rems jūrų greitkelių ir trumpųjų nuotolių jūrų transporto tinklų kūrimą. Ateityje plėtojant TEN reikėtų atsižvelgti į vis aktyvesnį jūrų naudojimą energetikos srityje.

Visgi laivyba lieka nepalankioje padėtyje palyginti su kitais transporto būdais. Kitoms transporto rūšims valstybės investicijų skiriama daugiau. Be to, tarp dviejų ES uostų plaukiančiam laivui taikomos daug sudėtingesnės ir daugiau laiko reikalaujančios procedūros nei sunkvežimiui, nes tikroji jūrų transporto vidaus rinka Europoje dar neegzistuoja. Kad būtų išlaisvintas visas Europos laivybos pramonės potencialas, šis jūrų transporto trūkumas, palyginti su kitomis transporto rūšimis, turi būti pašalintas supaprastinant administracinius ir muitinių formalumus ES viduje teikiamoms jūrų paslaugoms.

⁴ Remiantis *inter alia* Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėjimo sistemos (GMES) iniciatyva.

- Siekdama padidinti Europos jūrų transporto efektyvumą ir užtikrinti jo ilgalaikį konkurencingumą, Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:

- pasiūlys Europos jūrų transporto erdvę be kliūčių;
- parengs išsamią jūrų transporto strategiją 2008–2018 metams.

Europos uostai – tai kita esminė grandis logistikos grandinėje, nuo kurios priklauso Europos ekonomika. Jie yra ekonominės veiklos centrai, atliekantys esminį vaidmenį nulemiant juos supančios miestų ir gamtinės aplinkos kokybę.

Dėl globalizacijos mes esame beprecedenčio tarptautinės prekybos augimo liudininkai. Turint omenyje tai, kad 90 % Europos užsienio prekybos ir beveik 40 % vidaus prekybos vyksta per jos uostus, nesunku suprasti, koks didelis yra iššūkis, su kuriuo susiduria Europos uostai, turėdami prisitaikyti prie didėjančios paklausos. Jų pajėgumų didinimas turi atitikti Europos vidaus ir užsienio prekybos augimą, ir tai turi būti vykdoma atsižvelgiant į atitinkamus ES politikos tikslus, ypač susijusius su aplinka ir konkurencingumu.

- Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:

- pasiūlys naują uostų politiką, kurioje bus atsižvelgta į daugybę uostų funkcijų ir platesnį Europos logistikos kontekstą;
- pateiks oro taršos iš laivų uostuose mažinimo pasiūlymus, konkrečiai – panaikinant nepalankius krante naudojamos elektros energijos mokesčių sistemos aspektus;
- išleis atitinkamų su aplinka susijusių Bendrijos teisės aktų taikymo uostų plėtrai gaires.

Europos jūrų logistikos grandyje reikalinga pažangi *laivų statybos, remonto ir laivų įrenginių pramonė*, ir Europos Sąjunga remis sėkmingas iniciatyvas⁵, siekdama skatinti šių pramonės šakų, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių, plėtrą.

Didesnės investicijos jūrų moksliniams tyrimams ir technologijoms padės siekti ekonominio augimo nebloginant aplinkos būklės dar labiau. Investicijos taip pat atvers naujas galimybes. Aplinkosaugos technologijos, dėl kurių veikla jūroje klesti tuo pat metu išsaugant jūrų aplinką, ir toliau Europos verslui padės pirmauti kylant pasauliniams standartams ir vystantis tokioms naujoms perspektyvioms pramonės šakoms kaip „mėlynoji“ technologija, atviros jūros atsinaujinanti energija, povandeninės technologijos bei įrenginiai ir jūrų akvakultūra.

Technologijos taip pat padeda Europai pasinaudoti visu jūrų potencialu kaip naftos ir dujų⁶ bei atsinaujinančios energijos šaltiniu. Jūra suteikia ir galimybę transportuoti energiją plečiant energijos transportavimo kelius ir taip didinant tiekimo patikimumą. Europos energetinė situacija rodo, kad Europos energetikos ir jūrų politikos sąveika didės⁷. Šiuo atžvilgiu

⁵ Pvz., „Vandens transporto platforma“ ir „LeaderShip 2015“.

⁶ Pagal Tarptautinės naftos ir dujų sektoriaus asociacijos (OGP) duomenis, 40 % naftos ir 60 % dujų, šiuo metu sunaudojamų Europoje, išgaunama jūroje.

⁷ Žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Energetikos politika ir jūrų politika: darnos užtikrinimas“.

2007 m. sausio mėn. Komisijos komunikate⁸ dėl Europos energetikos strategijos patvirtinta būtinybė toliau plėsti vandenynų ir jūrų panaudojimo galimybes skatinant ES energetikos tikslų įgyvendinimą.

Verslo integraciją ir konkurencingumą jūrų sektoriuje stipriai skatina *klasterių*⁹ formavimas. Šios grupės padeda išlaikyti Europos žinias apie jūras ir todėl jūrų politikoje joms bus skirtas didžiausias dėmesys. Viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas steigiant su jūra susijusios kompetencijos centrus taip pat yra geras pagrindas įvairių pramonės šakų ir sektorių sąveikai, kad ši sąveika būtų visiškai aiški ir planuojama.

- **Komisija skatins klasterių ir regioninių kompetencijos centrų formavimą ir remis Europos jūrų sektorių klasterių tinklą.**

Taip pat Komisija siekia didinti *jūrų sektoriaus darbo vietų* skaičių ir kokybę Europos piliečiams. Mažėjantis užimtumas jūrų sektoriuje kelia rūpesčių. Jis turi būti didinamas, nes jūrininkų patirtis yra labai svarbi ir darbo vietoms krante.

Būtina patobulinti personalo politiką ir darbo sąlygas (įskaitant sveikatą ir saugą), pasitelkiant koncentruotas visų jūrų sektoriaus suinteresuotųjų šalių pastangas bei veiksmingą reglamentavimo pagrindą, atsižvelgiant į jo globalinį kontekstą, jeigu norima europiečius pritraukti į šį sektorių. Komisija visiškai remia socialinį dialogą dėl TDO konvencijos dėl darbo jūroje standartų integravimo į Bendrijos teisę. Komisija taip pat skatins kurti sistemą, suteikiančią europiečiams geresnes ir didesnes karjeros jūrų sektoriuje galimybes. Tai apims su jūra susijusių studijų srities plėtimą ir su jūra susijusių profesinių įgūdžių bei profesinės kvalifikacijos tobulinimą.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

- **artimai bendradarbiaudama su socialiniais partneriais, peržiūrės jūrų sektoriams taikomas ES teisės aktų¹⁰ išimtis;**
- **remis ir skatins įsigyti Darbo jūroje meistriškumo sertifikatą.**

Nepaisant anksčiau dėtų pastangų, Europos pakrantėse ir jūrose išaugusi ekonominė veikla siejama su *jūrų aplinkos kokybės* blogėjimu. Komisija jau pasiūlė ES jūrų strategiją, įskaitant siūlomą direktyvą¹¹, kad šią tendenciją sustabdytų ir pakeistų priešinga; ši strategija bus Bendrijos veiksmų sistemos pagrindas, siekiant geros jūrų aplinkos ekologinės būklės tvaraus vystymosi kontekste.

Šią problemą apsunkina ypač didelis numatomas klimato pokyčių poveikis pakrančių regionams. Anglies kaupimas po jūros dugnu yra naujoviška veikla, turinti didelį potencialą sušvelninti klimato pokyčius. ES turi išlaikyti pirmaujančią poziciją plėtojant šią technologiją, pateikdama aiškią politiką, kad šis potencialas būtų iki galo realizuotas.

---

⁸ Komisijos komunikatas Europos Vadovų Tarybai ir Europos Parlamentui: Europos energetikos politika, COM(2007) 1.

⁹ Žr. prie šio komunikato pridėtą Tarnybų darbinį dokumentą.

¹⁰ Komunikatas dėl socialinės srities reglamentavimo pagrindo peržiūros siekiant daugiau ir geresnių jūrininkystės darbo vietų ES, COM(2007) 591.

¹¹ COM(2005)504 ir COM(2005)505.

Šiuo tikslu turi būti įgyvendinti su aplinka susijusių ES teisės aktų, ypač Buveinių direktyvos¹² ir siūlomos Jūrų strategijos direktyvos, tikslai. Šiuo atžvilgiu taip pat svarbus Bendrijos *acquis* jūrų saugumo ir laivų taršos prevencijos srityje. Spartus Trečiojo jūrų paketo pasiūlymų priėmimas bus svarbi *acquis* dalis.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

- pradės bandomuosius veiksmus, kuriais bus siekiama sumažinti klimato pokyčių poveikį pakrančių zonoms ir padėti joms prie šių pokyčių prisitaikyti;
- aktyviai rems tarptautines pastangas sumažinti oro taršą iš laivų ir teiks pasiūlymus Europos lygmenyje, jeigu tokios pastangos nepaskatins progreso;
- aktyviai rems tarptautines pastangas sumažinti laivų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir, jeigu tokios pastangos nepaskatins progreso, apsvarstys ES priemonių nustatymo šiuo tikslu galimybes;
- tinkamai atsižvelgdama į tarptautiniame lygmenyje vykdomą darbą, teiks veiksmingo ir saugaus susidėvėjusių laivų išmontavimo tausoiant aplinką pasiūlymus.

Žuvininkystės valdymo srityje reikėtų labiau atsižvelgti į pakrančių bendruomenių gerovę, jūrų aplinką ir žvejybos sąveiką su kitomis veiklos rūšimis. Bus toliau aktyviai siekiama atkurti žuvų išteklius, ir tai pareikalaus išsamios mokslinės informacijos ir pereiti prie daugiamečio planavimo. Komisija imsis veiksmų siekdama užtikrinti, kad bendroji žuvininkystės politika atspindėtų ekosistema pagrįstą jūrų aplinkos strategijos modelį, ir sieks nutraukti neteisėtą, nedeklaruotą ir nereglamentuojamą žvejybą savo vandenyse bei atviroje jūroje.

Žuvų išteklių valdymas išlaikant pastovų didžiausią tausojamąją žvejybą užtikrinanti sužvegotų žuvų kiekį lems geresnę Europos žvejybos bendruomenės ateitį ir užtikrins jos įnašą į Europos maisto saugos gerinimą. Tai turėtų būti įgyvendinta iki 2015 m. kartu su tarptautiniais įsipareigojimais.

Platesniame darbo jūroje sąlygų ir socialinės politikos kontekste turėtų būti aptartas ir žvejų darbo saugos didinimas, o žvejų patirtis ir žinios apie jūrą turėtų būti naudojami visos visuomenės naudai.

Norint patenkinti vis didėjančią maistui skirtų jūros produktų paklausą, akvakultūra turėtų būti plečiama pagal reglamentavimo sistemą, skatinančią verslumą ir inovacijas ir užtikrinančią atitiktį aukštiesiems aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos standartams.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

---

¹² 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos.

- imsis ryžtingų priemonių, kad būtų sustabdytas nepageidaujamos priegaudos metimas į jūrą¹³ ir nutraukta žalinga žvejybos praktika, tokia kaip žvejyba dugniniais tralais pažeidžiamose jūros buveinėse¹⁴.
- imsis ryžtingų veiksmų, kad būtų nutraukta neteisėta, nedeklaruota ir neregamentuojama žvejyba¹⁵;
- skatins Europoje vystyti aplinkos požiūriu saugią akvakultūros pramonę.

4.2. Jūros politikai skirtos žinių ir naujovių bazės kūrimas

Jūrų mokslas, jūrų technologijos ir moksliniai tyrimai yra svarbiausi dalykai tausiai vystant jūrinę veiklą.

Moksliniai tyrimai ir technologijos mums padeda geriau suvokti tai, kokią poveikį žmonių veikla daro jūrų sistemoms, ir padeda rasti būdą, kaip vystyti jūrinę veiklą nesukeliant aplinkos blogėjimo.

Jūrų mokslo tarpdalykinio metodo stiprinimas mums gali padėti geriau suprasti veiklos jūroje rūšių sąveiką, ir todėl tai bus privaloma integruotos jūrų politikos dalis. Tai yra taip pat svarbu, jeigu norime numatyti ir kiek įmanoma sušvelninti klimato pokyčių padarinius.

Jūrų ir jūrininkystės moksliniai tyrimai yra brangūs, todėl negalima leisti atlikti neveiksmingus tyrimus. Kad Europos ištekliai būtų panaudoti kuo geriau, reikia sukurti aiškią strategiją, kuri padėtų susieti politinius ir mokslinius prioritetus, atkreiptų dėmesį į bendras sektorių problemas, kiek įmanoma padidintų valstybių narių ir Bendrijos pastangų sąsają, padėtų išvengti priemonių dubliavimosi ir gerintų suinteresuotųjų šalių dialogą. Europa taip pat turi ištirti, kaip moksliniai tyrimai galėtų padėti plėtoti naujoves ir kaip žinias bei įgūdžius veiksmingiau perkelti į pramoninių prekių gamybą ir paslaugas.

Jūrų stebėjimo ir duomenų tinklo¹⁶ sukūrimas bus svarbi šios strategijos priemonė.

• Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:

- 2008 m. pateiks išsamią Europos jūrų ir jūrininkystės mokslinių tyrimų strategiją;
- pagal 7-ąją bendrąją mokslinių tyrimų programą visus sektorius paragins siekti taikyti integruotą metodą ir didinti supratimą apie jūrų reikalus;
- rems mokslinius tyrimus, kad būtų galima numatyti ir sušvelninti klimato pokyčių poveikį su jūra susijusiai veiklai, jūros aplinkai, pakrančių zonoms bei saloms ir padėti prie šių pokyčių prisitaikyti;

¹³ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui: Nepageidaujamos priegaudos sumažinimo ir jos išmetimo į jūrą panaikinimo Europos žvejyboje politika COM(2007) 136.

¹⁴ Spalio 17 d. komunikatas ir reglamento pasiūlymas.

¹⁵ Spalio 17 d. komunikatas ir reglamento pasiūlymas.

¹⁶ Žr. 3.2.3 skirsnį.

- **rems partnerystę Europos jūrų mokslo srityje, kad vyktų darnus mokslo bendruomenės, pramonės atstovų ir politiką formuojančių asmenų dialogas.**

4.3. Aukščiausios gyvenimo kokybės pakrančių regionuose užtikrinimas

Paskutiniųjų dešimtmetį gyventojų skaičius *pakrančių regionuose ir salose* daugėjo dvigubai greičiau nei vidutiniškai ES. Pakrančių bendruomenės taip pat yra didžiosios dalies Europos turistų kelionės tikslas, todėl poreikis suderinti ekonominę plėtrą, tvarią aplinkos plėtrą ir gyvenimo kokybę šiuose regionuose tampa ypač aktualu.

Regioninėms valdžios institucijoms ir pakrančių bendruomenėms tenka svarbus vaidmuo reglamentuojant veiklą pakrantėse ir jūrose. Todėl Regionų komitetas, pakrančių regionai ir jų tinklai yra svarbiausi partneriai formuojant integruotą ES jūrų politiką.

Dėl savo uostų ir jūrų pramonės šie regionai yra strategiškai svarbūs visai Europai. Jie teikia svarbias paslaugas neįūriniam rajonams ir yra pagrindiniai jūrų sienų bei pakrančių vandens kontrolės priemonių vykdytojai. Dėl tokio šių regionų vaidmens atsiranda dideli infrastruktūros poreikiai, į kuriuos reikia atsižvelgti skirstant Bendrijos išteklius. Be to, pakrančių regionai yra ypač veikiami klimato pokyčių, o rizikos valdymas gali stipriai paveikti jų biudžetą ir ekonomiką.

Jūra yra lemiamas pakrančių ir jūrų turizmo, kuris yra pagrindinis Europos pakrančių teritorijų ekonominio vystymosi katalizatorius, veiksnys. Komisija aktyviau dirbs su suinteresuotosiomis šalimis rengdama tausaus turizmo politiką, kurioje bus atsižvelgta į pakrančių ir jūrų turizmą.

Finansavimo šaltiniai prieinami, tačiau suinteresuotosios šalys mano, jog prieiga prie informacijos yra nepakankama. Komisija dirbs siekdama optimizuoti paramą jūriniam projektams pakrančių regionuose ir salose pagal įvairias esamas Bendrijos finansines priemones.

Aiškiai matomas poreikis tobulinti jūrų sektorių ir pakrančių regionų socialinius ir ekonominius duomenis, nes prieigos prie šios informacijos sunkumai riboja regionų suinteresuotųjų šalių galimybę rengti racionalius, ilgalaikius planus ir numatyti investicijas.

Europos pakrančių regionų vystymuisi taip pat labai svarbus regionų bendradarbiavimas, atsižvelgiant į jų įvairovę ir ypatumus. Todėl Komisija pasitelks visą Teritorinio bendradarbiavimo programą, kad paremtų jūrų sektoriaus plėtrą regionuose.

Labiausiai nutolę regionai ir salos patiria daug ekonominių sunkumų, tačiau turi didelį jūrinės veiklos ir jūrų mokslinių tyrimų potencialą. Jų didelės jūrų teritorijos sudaro galimybę teikti ekosistemos paslaugas, kuriomis labai suinteresuota Europos Sąjunga. Vadovaudamasi nauju komunikatu dėl ES labiausiai nutolusių regionų, Komisija skatins šių regionų jūrų potencialo plėtrą ir jų bendradarbiavimą su kaimyniniais regionais.

• Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:

- **pagal būsimą turizmo iniciatyvą skatins pakrančių ir jūrų turizmą;**

- parengs Bendrijos galimo jūrinių projektų ir pakrančių regionų finansavimo duomenų bazę ir iki 2009 m. sukurs jūrų sektorių ir pakrančių regionų socialinių ir ekonominių duomenų bazę;
- pasiūlys Bendrijos stichinių nelaimių prevencijos strategiją, akcentuodama riziką, kuri tenka pakrančių regionams;
- skatins labiausiai nutolusių regionų ir salų jūrų potencialo vystymą.

4.4. Europos lyderiavimo tarptautiniuose jūrų reikaluose skatinimas

ES sieks veiksmingesnio tarptautinio lyderiavimo jūrų reikaluose ir veiksmingesnio tarptautinės jūrų teisės taikymo, primygtinai siūlydama valstybėms narėms ratifikuoti atitinkamas priemones. Ji skatins koordinuoti Europos interesus svarbiausiose tarptautiniuose forumuose.

Europos jūrų pramonės ir paslaugų prieiga prie tarptautinių rinkų, tvarus jūrų giliavandenių išteklių mokslinis ir komercinis naudojimas, pasaulio jūrų biologinės įvairovės saugojimas, jūrų saugos ir saugumo didinimas, darbo sąlygų gerinimas, taršos iš laivų mažinimas ir kova su neteisėta veikla tarptautiniuose vandenyse bus išoriniai Europos Sąjungos integruotos jūrų politikos prioritetai.

Dėmesys bus skiriamas ir geopolitiniam klimato pokyčių poveikiui. Atsižvelgdama į visa tai, Komisija 2008 m. pateiks ataskaitą strateginiais Arkties vandenyno klausimais.

Jūrų reikalai bus nuolatinė tema diskusijose su ES partneriais, kurie jau ėmėsi veiksmų integruotos jūrų strategijos sukūrimui, konkrečiai – Australija, Kanada, Japonija, Norvegija ir JAV, o taip pat su kitais partneriais, tokiais kaip Brazilija, Kinija, Indija ir Rusija.

ES taip pat sieks, kad atsakomybė dėl jūrų, kuriomis ji dalinasi su artimiausiais kaimynais, būtų bendra. Ji ypač siūlys stiprinti bendradarbiavimą valdant Viduržemio ir Juodąją jūras. Ji skatins bendradarbiavimą jūrų reikaluose pagal savo išorės santykių politikos Šiaurės dimensijos programą ir įtrauks jūrų reikalus į ES bendradarbiavimo su besivystančiomis valstybėmis, įskaitant mažas besivystančias salų valstybes, darbotvarkę. Todėl ji remis jūrų politikos ir jūrų teisės įgyvendinimo pajėgumų stiprinimą besivystančiose šalyse.

Komisija pasiūlys Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS)¹⁷ įgyvendinimo susitarimą dėl jūrų biologinės įvairovės už nacionalinės jurisdikcijos ribų esančiose srityse ir sieks sėkmingai užbaigti tarptautines derybas dėl saugomų atviros jūros teritorijų.

• Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:

- skatins bendradarbiavimą pagal plėtros politiką ir Europos kaimynystės politiką bei Šiaurės dimensijos programą apimant jūrų politikos klausimus ir bendrą jūrų valdymą;
- pasiūlys ES jūros politikos taikymo už jos ribų, pasitelkiant struktūrinį dialogą su pagrindiniais partneriais, strategiją.

¹⁷ Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija.

4.5. Jūrinės Europos svarbos didinimas

Suinteresuotosios šalys aiškiai išreiškė savo požiūrį, kad ES jūrų politikos kūrimo procesas yra naudingas informuojant visuomenę apie jūrinės ekonomikos ir paveldo vertę ir kad jis sukuria suinteresuotųjų šalių bendro tikslo ir bendros tapatybės pojūtį.

Pasitelkiant integruotą jūrų politiką, turėtų būti siekiama didinti jūrinės Europos svarbą ir gerinti jūrinės veiklos ir jūreivystės profesijos įvaizdį.

Ši politika taip pat turėtų garsinti Europos jūrų paveldą, remdama jūrinės bendruomenės, įskaitant uostamiesčius ir tradicinės žuvininkystės bendruomenės, jų artefaktus bei tradicinius įgūdžius, ir skatindama šių bendruomenių ryšius, plečiančius jų žinias ir didinančius svarbą.

- **Komisija įgyvendins šiuos veiksmus:**

- **išleis Europos jūrų atlasą kaip mokomąją priemonę ir kaip priemonę, išryškinančią mūsų bendrą jūrinį paveldą;**
- **pasiūlys nuo 2008 m. kasmet švęsti Europos jūrų dieną, didindama jūrų reikalų svarbą ir skatindama jūrų paveldo organizacijų, muziejų ir akvariumų ryšius.**

5. IŠVADA

2007 m. birželio mėn. Europos Vadovų Taryba pritarė Europoje vykstantiems aktyviems svarstymams dėl būsimos jūrų politikos. Valstybių ir vyriausybių vadovai paprašė Komisiją parengti Europos veiksmų planą ir jį pateikti spalio mėnesį. Atsižvelgiant į subsidiarumo principą, šiame veiksmų plane siekiama ištirti visą aplinką tausojančios ekonominės veiklos jūroje potencialą.

Šiuo komunikatu ir pridedamu veiksmų planu Komisija atsiliepia į Europos Vadovų Tarybos prašymą, atsižvelgdama į kitų Europos institucijų, valstybių narių vyriausybių, parlamentų ir daugelio suinteresuotųjų šalių išreikštą nuomonę.¹⁸

Komisija ragina Europos Vadovų Tarybą, Ministrų Tarybą ir Europos Parlamentą, o taip pat Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą bei Regionų komitetą, nacionalines ir regionines valdžios institucijas ir kitas suinteresuotąsias šalis aktyviai remti šią politiką.

---

¹⁸ Išsamesnės informacijos rasite konsultacijų dėl Europos jūrų politikos išvadose, COM(2007) 574, 2007 10 10.